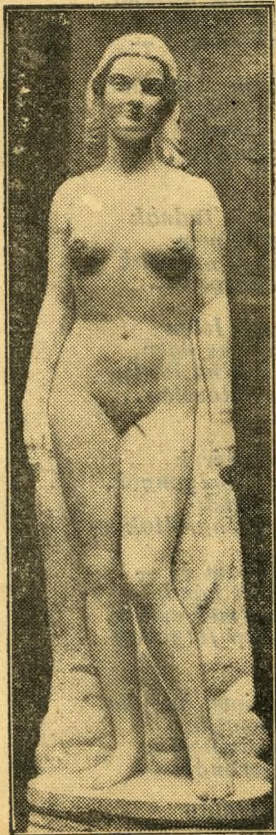

MEGSZÓLAL ÖT SZOBOR...

(Saját tudósítónktól.) Az öt szobrot most összes fogja felállítani a főváros, Budapest öt különböző pontján. Itt fognak élni ezentúl köztünk.

Illik, hogy mint más városunkba érkező érdekes idegeneket felkeressük, megnézzük s kissé ki is kérdezzük őket. Szobrok általában igen nehezen nyilatkoznak. A nyelv, amin beszélnek, a legtöbb ember számára nem nagyon érthető.

Beck Ö. Fülöp: Ifjúság

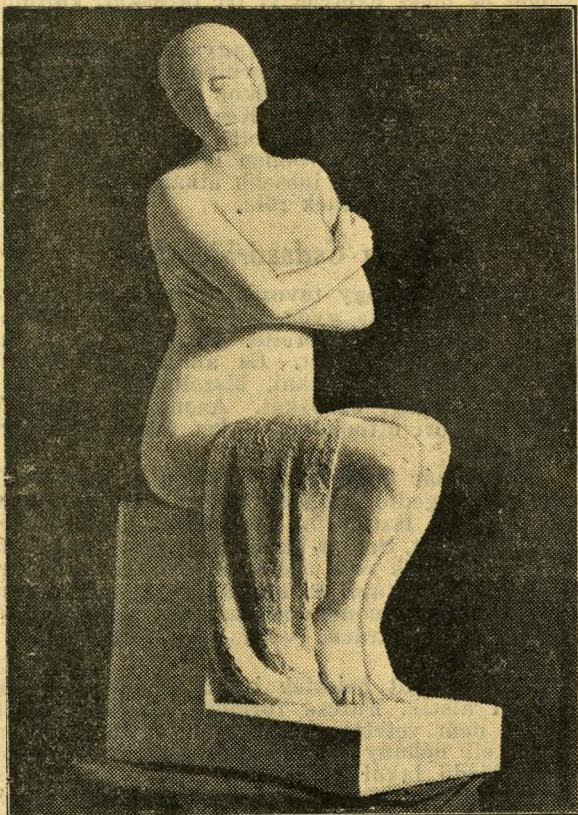
Rengeteg téves nyilatkozat jelent meg velük kapcsolatban — komoly szobrászok ijedten menekülnek, ha szobraik úgynevezett irodalmi mondanivalójára terelődik a szó — és idevonatkozó kérdésekre zavart mosollyal felelik, hogy szó sincs róla, kérem, ők semmit a világon nem akartak művükkel kifejezni — itt tisztán a formai tartalom a lényeg — az arányok, a mozdulat, az anyagszerűség...

Pedig — magának a szobornak talán mégsem ez a véleménye.

Persze nem könnyű dolog szólásra bírni egy ilyen zárkózott márványhölgyet, mint amilyen például Beck Ö. Fülöp kútfigurája, akit születési helyén, a műteremben, elsőnek kerestünk fel.

Áll a talapzaton a fehér nőalak. Azt lehet mondani, csöndesen áll — és mosolyog. Nemcsak a kőarcának szép, határozottvonalú szájával mosolyog — hanem az egész testével, a szép tiszta és derűs formáival is.

— A mester elmeséli róla, hogy Aphroditétől származik. Mozdulatban, elképzelésben... Az ő Aphroditejétől, aki igen ünnepelt, körülrajongott és gyakran meg is rágalmazott hölgy volt a maga idejében, keményen körvonalazott, egymástól szigorúan elhatárolt idomaival,

Köröndi-Frimm: Akt

ügyszólván egy új korszak előharcosa... azóta harminc év telt el... az ember sokat tanul és szelidül, — mondja Beck Ö. Fülöp... és körülmutat műtermében, ahol egy művészi pálya állomásainak emlékei — vad és kemény reliefek, finom stilizált kisplasztikák nagyvonalú, egész egyszerűre higgadt szobrok közt ott áll az új korszak

nője — s a maga hangtalan szobornyelvén körülbelül ezt mondja: »A családi nevemmel, az izmussal, amihez tartozom, e sokat törődöm. Még nem tudom, hogy hívnak. És egy kicsit meg vagyok ijedve, mert voltak, akik azt mondták rám: meztelen vagyok. Pedig én nem bírnék ruhát a testemen; az én ruhám ez a halk, kicsit félszeg mozdulat, ami biztosan távoltart tőlem minden tisztátalan gondolatot, ha ugyan az én megnyujtott, növények szépségére törekvő testemről ilyesmi egyáltalán eszébe juthat valakinek.

Ha valaki nem venné észre: én nem vagyok nő. Csak egy hasonlat vagyok, ami a nőt napfényhez és virághoz kapcsolja — és mindezt együtt elnevezi ifjúságnak. Azt hiszem, olyan vagyok, mint az ifjúság... mint amilyenek az látja az ifjúságot, aki már kicsit túl van rajta — és annyira, hogy már mosolyogni is tud rá... azt mondják, szép virágos kertben fogok állni egy hűvös vízmedence közepén; azt hiszem, igen jól fogom magam ott érezni,« — fejezte be a maga kissé hűvös, kimért és előkelő modorában a Beck Ö. Fülöp nőalakja az interjút — és tovább mosolygott.

Innen Csorba Géza műtermét kerestük fel. Ahol a »Turáni harcos« még csak agyagban van készen.

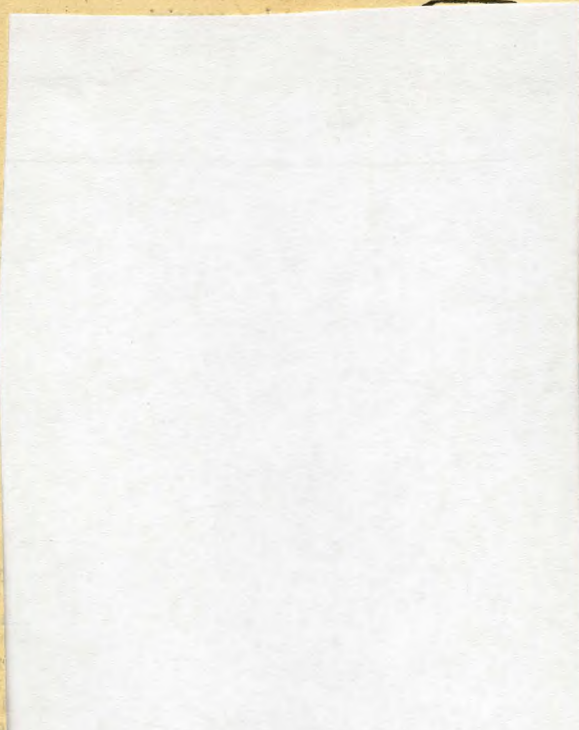
Az igazi neve talán Buda lett volna — mutatja be alkotását a művész. — Buda, amint kiáll Attila ellen!

— A szobor tömören, komoran áll valóban és még így a puha agyagban is a súlyos kő illúzióját kelti és még a levegő is mintha sűrűbb lenne körülötte...

Itt igazán nem lehet tudni, a művész beszél-e vagy a mű, mikor ezt halljuk:

— Buda, az ő hún-magyar harcos így áll ki a halál ellen. Nem támad, nem handabandázik, mint egy karsú germán hős, nincs benne izgatott lendület, mint a latinban — még talán Mestrovics délszláv tragikuma áll hozzá legközelebb. De még ez is más — a magyar harcos idegen Európában. Szótlan elszánt-sága rövid lábainak meg-ingathatatlan biztonsága, az az egész szüksézává pátoz, ahogy mindegyre felkészülten várni tud, — halálra vagy győzelemre — leginkább kínai rokonságra vall. Én vagyok az első testileg és mozdulatban paraszt magyar harcos Pesten, — szögezi le a művész a szobra nevében.

Köröndi-Frimm Jenő műterme kerül sorra ezután.

Itt más atmoszféra fogad — csillogóbb, könnyedebb... karsú akt hever elgondolkozva szegletes lapon, keskeny, fából faragott madonna hajtja le finom, fojtott bánatban a fejét — a szobor, amellyel beszélőnk van, kőpadon ül keresztberakott karokkal és elmerülten fordítja félre az arcát. Hajlékony, mégis lágyformájú teste van — nő, annyira nő, hogy igazán nem kell hozzá sok fantázia, hogy azt higgye az ember: megszólal.

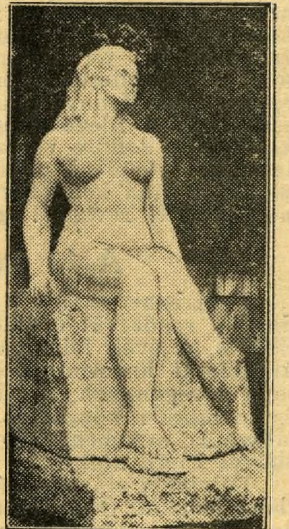
— Kicsit egyedül fogom érezni magam abban a parkban, ahová kerülök, — panaszkodik.

— Viszont talán a többi nő, aki odajön és szintén egyedül van — összebarátkozik majd velem... egy szobor olyan szívesen hallgat meg mindent... és állítólag néha még bölcs tanácsokat is ad. Ha mást nem, legalább azt, hogy az egyedüllet szép és dekoratív is tud lenni.. — szól a szobor nagyon halkán, és finom kezeit szorosán magához szorítva mintha még kicsit jobban lehajtaná a fejét...

Füredi Richárd műve tulajdonképpen nem új... színésznőkkel is előfordul, hogy sokáig apró szerepekben lépnek fel, — ami körülbelül azt jelenti, amit egy szobornál — elhagyott helyen felállítva lenni. Most aztán alkalma lesz felütni...

Füredi Richárd mester hatalmas terméskő-asszonya királyi nyugalommal túrta a mellözést. Az ÁHatkertben áll még egyelőre — és mintha az oroszánok komor gögjéből ragadt volna rá valami... Az izmai félelmesen feszülnek, a lába még így ülve is erőteljesen dobban a talapzatra — alig merjük megszólítani.

— Én szeretem a csendet — mondja váratlanul kedvesen. — Befelé élek és azok a dolgok, amiket gondolok, alig fejezhetők ki szóval, olyan egyszerűek: — ilyenek jutnak eszembe — föld, erő, meleg... de már ezt is szószátyárkodásnak tartom...

Füredi Richárd: Ülő nő

Sóváry László szobrával volt a legkönnyebb dolgunk.

Kert közepén találtuk a fiatal izmos és vékony lányt egész alacsony talapzaton, szinte a földön térdel. Vállán korsó van, mint klasszikus szobrokon, de ez a mozdulat nála mintha idézőjelbe volna téve. A lába, keze kissé vaskos.

— Ez azért van, mert még nagyon fiatal — mondja róla a művész, aki még szintén innen van a harmincon és szívesen nyilatkozik a szobra helyett.

— Lány ez, kérem — alig túl a pubertás korán. —

Sóváry: Korsós lány

A korsó a vállán: szimbólum. A víz, — nehéz benne — mint az ifjúság. És titkot is jelent a korsó — hiába nevet olyan nyíltan, szinte hangosan a lány arca. Egyelőre örül, hogy felnőtt, hogy nő... ő még nem tudja — néznek egymásra megértően, kicsit szánakozva — szobrász és szobor.